

Kronika Katedry Nauk Historycznoprawnych Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (rok 2010)

PUBLIKACJE

W 2010 r. nakładem wydawnictwa C.H. Beck ukazała się książka Adama Lityńskiego *Prawo Rosji i ZSRR 1917–1991 czyli historia wszechzwiązkowego komunistycznego prawa (bolszewików). Krótki kurs*. Piotr Niczyporuk wspólnie z Anielą Talecką są autorami podręcznika w języku rosyjskim, poświęconego prawu bankowemu Unii Europejskiej *Банковская система и банковское регулирование в Европейском Союзе*.

Pracownicy Katedry byli autorami licznych artykułów naukowych opublikowanych w ogólnopolskich czasopismach. Na łamach „Czasopisma Prawno-Historycznego” zamieszczono artykuł recenzyjny Piotra Fiedorczyka *O metodach i kierunkach najnowszych badań nad Komisją Specjalną. Uwagi w związku z książką Ludwika Stanisława Szuby, Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym i jej delegatura bydgoska (1945–1954)*, CPH 2010, t. LXII, z. 2. W „Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego” Adam Lityński zamieścił artykuł *Sąd nie powinien uchylać się od stosowania terroru...*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego”, z. 56/2009, seria prawnicza, Prawo 8, Rzeszów 2009. Karol Kuźmich opublikował artykuł *Pokój z punktu widzenia filozoficznoprawnego* w pracy zbiorowej pod red. M. Szyszkowskiej *Pokój i demokracja*, Warszawa 2010. W pracy poświęconej XX rocznicy działalności Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (*XX rocznica działalności Sądu Apelacyjnego w Białymstoku*, Białystok 2010) Piotr Fiedorczyk zamieścił artykuł *O sędownictwie na Podlasiu na przestrzeni dziejów uwag kilka*. Artykuł Krzysztofa Szczygielskiego *Z badań nad prawem rzymskim na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie* został zamieszczony w wydanej w języku ukraińskim książce *Актуальні проблеми історії держави і права країн центрально-східної Європи, (присвячено 150-річчю Освальда Бальцера)*, Львів 2009.

W ramach materiałów pokonferencyjnych zostały opublikowane referaty następujących pracowników Katedry:

- Ireneusza Grata, *Dyskusje nad sądami ludowymi w pierwszych latach Polski Ludowej (na przykładzie sądów przysięgłych)*, [w:] J. Przygodzki, M. Ptak, *Społeczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee*, Wrocław 2010;
- Piotra Kołodko, *Ambitus w ustawodawstwie rzymskim V–IV w. p.n.e.*, [w:] *Społeczeństwo a władza: ustrój, prawo, idee*, pod red. Przygodzkiego i M. J. Ptaka, Wrocław 2010;

- Karola Kuźmicza, *Inspiracje kantowskie w poglądach polskich teoretyków i filozofów prawa pierwszej połowy XX wieku. Wprowadzenie do problematyki*, [w:] *Spółczesność a władza. Ustrój, prawo, idee*, pod red. J. Przygodzkiego i M. J. Ptaka, Wrocław 2010;
- Diany Maksimiuk, *O rozliczaniu stalinowskich sędziów na fali „odwilży” 1956 r.*, [w:] *Letnia Szkoła Historii Najnowszej 2009. Referaty*, pod red. Ł. Kamińskiego i T. Kozłowskiego, Warszawa 2010;
- Piotra Niczyporuka, *Rzymska antyczna bankowość wspólnym dziedzictwem Europy*, [w:] *Pieniądz – symbol – władza – wojna – wspólne dziedzictwo Europy, Białoruś – Estonia – Litwa – Łotwa – Polska – Rosja – Rumunia – Słowacja – Ukraina. Studia i materiały*, K. Filipow (red.), Augustów – Warszawa 2010.

Pracownicy Katedry zamieścili swoje artykuły w księgach pamiątkowych ofiarowanych wybitnym postaciom nauk prawnych. W księdze pamiątkowej prof. Mariana Kallasa (*W kręgu nowożytnej i najnowszej historii ustroju Polski. Księga dedykowana Profesorowi Marianowi Kallasowi*, red. S. Godek, D. Makiela, M. Wilczek-Karczewska, Warszawa 2010) publikowali: Piotr Fiedorczyk (*Prawo rodzinne według Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 1952 r.*), Adam Lityński (*Bez żadnych norm prawa – kilka uwag o ewolucji bolszewickich koncepcji prawa*) oraz Jan Zabłocki (*Pozycja prawna nasciturusa w polskim prawie cywilnym*). Jan Zabłocki zamieścił artykuł *Rzymskie korzenie prawa kanonicznego* w księdze pamiątkowej ofiarowanej ks. prof. Remigiuszowi Sobańskiemu (*Ars boni et aequi: księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu z okazji osiemdziesiątej rocznicy urodzin*, red. J. Wroceński, M. Pietrzak, Warszawa 2010). Z kolei artykuł Adama Lityńskiego *Długa droga do komunizmu. O konstytucjonalizmie radzieckim uwag kilka* został opublikowany w księdze pamiątkowej poświęconej prof. Waławowi Uruszczakowi (*Vetera novis augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Waławowi Uruszczakowi*, pod red. S. Grodzkiego, D. Malec, A. Karabowicz, M. Stusa, Wyd. UJ, Kraków 2010). W księdze pamiątkowej ofiarowanej prof. Marianowi Grzybowskiemu (*Konstytucja: ustrój polityczny; system organów państwowych. Prace ofiarowane Profesorowi Marianowi Grzybowskiemu*, red. S. Bożyk, A. Jambor, Białystok 2010) swoje artykuły zamieścili: Marcin Łysko (*Przepisy wyznaniowe w konstytucji marcowej*) oraz Mariusz Mohyluk (*O konstytucji stalinowskiej w piśmiennictwie prawniczym II Rzeczypospolitej*).

W księdze jubileuszowej ofiarowanej Adamowi Lityńskiemu z okazji czterdziestopięciolecia pracy naukowej oraz siedemdziesiątej rocznicy urodzin (*O prawie i jego dziejach księgi dwie*, pod red. P. Fiedorczyka i M. Mikołajczyka, Białystok – Katowice 2010) pracownicy Katedry zamieścili następujące artykuły:

- Piotr Fiedorczyk, *O powstaniu, strukturze organizacyjnej i trybie prac Komisji Kodyfikacyjnej z 1956 roku*;

- Piotr Kołodko, *Wybrane przykłady nadużyć urzędników rzymskich w prowincjach przed uchwaleniem lex Calpurnia de pecuniis repetundis*;
- Karol Kuźmicz, *Utopie i antyutopie a totalitaryzm. Refleksje filozoficzno-prawne*;
- Marcin Łysko, *Spółeczne organy wymiaru sprawiedliwości w Niemieckiej Republice Demokratycznej*;
- Diana Maksimiuk, *O pracach nad kodeksem karnym PRL w latach 1950–1956 uwag kilka*;
- Mariusz Mohyluk, *Radzieckie prawo konstytucyjne w piśmiennictwie prawniczym II Rzeczypospolitej*;
- Piotr Niczyporuk, *Określenia stosowane w źródłach prawa rzymskiego wobec dziecka poczętego, a jeszcze nieurodzonego*;
- Jan Zabłocki, *Najstarsze formy testamentu rzymskiego*.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Pracownicy Katedry brali udział w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Piotr Kołodko i Piotr Niczyporuk uczestniczyli w międzynarodowej konferencji pt. „Il diritto romano privato e la cultura del diritto in Europa”, która miała miejsce w Sankt Petersburgu w maju 2010 r. Piotr Kołodko wygłosił referat w języku włoskim *Il Diritto romano privato e la cultura del diritto in Europa*, zaś Piotr Niczyporuk w języku rosyjskim *Правовая защита беременной женщины в древнем Риме*. W międzynarodowej konferencji „Law as unifying factor of Europe-jurisprudence and practice” (Bratysława, 21–23 października 2010) uczestniczył Krzysztof Szczygielski, wygłaszając referat w języku angielskim *Roman law in education of the new generations of lawyers – the Polish experience*.

Pracownicy Katedry brali udział w XXIII Zjeździe Historyków Państwa i Prawa „Prawo na przełomie epok” (Zegrze, 17–20 września 2010 r.), gdzie wygłosili następujące referaty:

- Piotr Fiedorczyk, *Polski kodeks rodzinny z 1950 r.: czy przełom?*;
- Piotr Kołodko, *Znaczenie lex Calpurnia de pecuniis repetundis dla rozwoju rzymskiego prawa karnego*;
- Karol Kuźmicz, *Prawo w utopii komunistycznej. Zarys problematyki*;
- Florian Lempa, *Źródła prawa rzymskiego w kanonach o przedawnieniu i obliczaniu czasu w obowiązujących kodeksach prawa kanonicznego*;
- Adam Lityński, *Prawo bolszewików. Rewolucja i ewolucja*;
- Marcin Łysko, *Przełom roku 1956 w Polsce a orzecznictwo karno-administracyjne*;
- Diana Maksimiuk, *Rok 1956 w Polsce – dyskusje prawników o sądach, prokuraturach i prawie karnym*;

- Mariusz Mohyluk, *Radzieckie prawo karne w poglądach prawników II Rzeczypospolitej*;
- Piotr Niczyporuk, *Bankierzy w prawie rzymskim*;
- Krzysztof Szczygielski, *Skutki nieprawego pochodzenia potomstwa w świetle kanonicznych norm kodeksowych*.

Spośród pracowników Katedry najczęściej w konferencjach naukowych brał udział Karol Kuźmicz. Był on uczestnikiem następujących konferencji:

- „Maturzyści na prawo!” Białystok, 22 marca 2010 r., wystąpienie pt. *Starożytni filozofowie na temat demokracji*;
- Ogólnopolskiej konferencji filozoficznoprawnej, zorganizowanej przez Instytut Nauk o Państwie i Prawie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego „Większość a różnorodność w społeczeństwie demokratycznym”, Warszawa, 21 kwietnia 2010 r. Wygłoszony referat *Demokracja w starożytności a w wieku XXI*;
- VII międzynarodowej konferencji naukowej „Prawo a polityka”, Białystok, 22–23 kwietnia 2010 r., wystąpienie *O prymacie polityki nad prawem*;
- Interdyscyplinarnej włosko-polskiej konferencji naukowej „Nowe kategorie prawa”, Warszawa, 7–8 czerwca 2010 r., gdzie wygłosił referat *Prawo a futurologia*;
- X jubileuszowej konferencji naukowej Polskiego Oddziału Kultury Europejskiej (SEC) oraz Pacyfistycznego Stowarzyszenia „Nieprzeciętność – wartość niedoceniana w państwie demokratycznym”, Kuźnica na Helu, 22–24 października 2010 r., gdzie wygłosił referat *Droga do nieprzeciętności*;
- Konferencji naukowej Katedry Filozofii Prawa Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie, Stowarzyszenia Kultury Europejskiej oraz Pacyfistycznego Stowarzyszenia: „Liberalizm ekonomiczny z punktu widzenia społeczeństwa obywatelskiego”, Warszawa, 6 grudnia 2010 r., gdzie wystąpił z referatem *Utopijne elementy liberalizmu gospodarczego*).

Piotr Niczyporuk podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Prawo a polityka” (Białystok, 22–23 kwietnia 2010 r.) wygłosił referat *Czy w starożytnym Rzymie istniała polityka prorodzinna?* Z kolei, biorąc udział w IX Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Pieniądz – Symbol – Władza – Wojna wspólne dziedzictwo Europy” (Augustów, 8–11 września 2010 r.), wystąpił z referatem *Banki w starożytnym Rzymie – wspólnym dziedzictwem Europy*. Piotr Kołodko uczestniczył w VII symposium lubelskim poświęconym rzymskiemu prawu karnemu „Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie rzymskim” (Lublin, 20–22 maja 2010 r.), gdzie wygłosił referat *Praefectus vigilum jako strażnik bezpieczeństwa publicznego w starożytnym Rzymie*. Krzysztof Szczygielski brał udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Nowe kategorie prawa” (Warszawa, 7–8 czerwca 2010 r.), podczas której wygłosił referat *Nowe zasady dziedziczenia*

ustawowego w prawie polskim. Podczas zorganizowanej w Karpaczu w dniach 7–9 grudnia 2010 r. konferencji naukowej „Polskie interpretacje autorytaryzmu i totalitaryzmu” referaty wygłosili: Piotr Fiedorczyk (*Polscy prawnicy emigracyjni o sowietyzacji prawa cywilnego*) oraz Mariusz Mohyluk (*Radzieckie prawo karne w poglądach prawników II Rzeczypospolitej*).

W ramach programu Erasmus–Sokrates Krzysztof Szczygielski wraz z Karolem Kuźmichem przebywali w styczniu 2010 r. na wyjeździe szkoleniowym w Paryżu, gdzie odbyli praktyki w Secours Catholique w Paryżu (Departament do Spraw Cudzoziemców). Piotr Fiedorczyk uczestniczył w projekcie badawczym Unii Europejskiej „The Common Core of the European Private Law” jako tzw. National Reporter w dziale „Duties of Care and Duties of Cash in Family Law”. Brał udział w dyskusji nad raportem końcowym, która miała miejsce podczas konferencji w Palermo na przełomie kwietnia i maja 2010 r.

SPRAWY KADROWE

W dniu 2 lipca 2010 r. na Wydziale Prawa UwB miała miejsce publiczna obrona rozprawy doktorskiej Piotra Kołodki „Ustawodawstwo rzymskie w sprawach karnych w okresie republiki”, której promotorem był prof. zw. dr hab. Jan Zabłocki, zaś recenzentami ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński oraz dr hab. Piotr Niczyporuk. Komisja powołana przez Radę Wydziału Prawa UwB przyjęła jednomyślny wniosek skierowany do Rady Wydziału Prawa UwB w przedmiocie nadania Piotrowi Kołodko stopnia naukowego doktora nauk prawnych. Rada Wydziału Prawa UwB zgłosiła rozprawę doktorską Piotra Kołodko do XLVI Ogólnopolskiego Konkursu „Państwa i Prawa” na najlepsze prace habilitacyjne i doktorskie z dziedziny nauk prawnych.

Marcin Łysko